

Dades biogràfiques del pintor sitgetà Joaquim de Miró i Argenter

DAVID JOU i MIRABENT

Sitges

Don Joaquim de Miró i Argenter va néixer a Sitges el 3 de febrer de 1849. Els antecedents familiars semblen entroncar amb els Miró de Reus, llinatge aristocràtic d'aquella ciutat (1). El seu pare, Don Josep de Miró i Llopis, havia nascut el 1816 a Sitges (2). Afiliat al Partit Liberal, fou oficial de la Milícia Nacional durant diverses iluites de l'època. Posteriorment, acabà la carrera d'advocat i fou secretari i censor de l'ajuntament de Sitges. Els guanys eren tan migrats, però, que es traslladà durant una temporada a Barcelona com a secretari de la Direcció del Canal d'Urgell i del Ferrocarril de Saragossa, fins que tornà a Sitges a ocupar, novament, el seu càrrec de secretari municipal que, poc abans de la seva mort, cedí al seu gendre Suñé. Don Josep de Miró passà a

millor vida, el mes de gener de l'any de l'Exposició Universal de Barcelona, 1888 (3).

Don Joaquim de Miró tingué tres germans: un noi i dues noies. El noi, Don Josep, nascut a Sitges el 1851 i mort a l'Havana el 1925, fou militar i escriptor. Va destacar especialment en la guerra de Cuba, on lluità a favor de la causa independentista, tant des dels diaris que ell mateix havia fundat, com amb les armes. Arribà a general de divisió, cap d'estat major, i fou director dels arxius de la Cuba independent. La seva figura mereixeria que algun dels nostres estudiosos ens en procurés una biografia documentada. Una germana, Donya Rosa, va casar-se amb Don Jaume Suñé i Juncosa, procedent d'una estirp de Torredembarra, i fou la mare del cèlebre pintor Joaquim Sunyer. L'altra germana, Donya Remei, fou sempre soltera i va distingir-se per una gran simpatia envers el seu nebot pintor, que li escrivia sovint des de les seves estades a França i que li féu un cèlebre retrat (4).

LA FORMACIÓ ARTÍSTICA (1877 - 1885)

Tenim poques dades sobre la vida de Don Joaquim de Miró i Argenter. La seva vocació per la pintura degué ser pràcticament congènita, ja que la profusió i la qualitat de la seva obra serien inexplicables sense aquesta ambició espontània i vivaça. Joaquim de Miró va viure a Sitges gairebé permanentment i és improbable, per tant, que hagués freqüentat cap mena d'establiment acadèmic. L'ambient del Sitges d'aleshores fou, però, favorable a l'eflorescència de la seva vocació, i Miró pogué beneficiar-se del contacte amb dos grans mestres de la pintura d'aquell moment: Joan Roig i Soler, i Arcadi Mas i Fontdevila, que li transmeteren la seva experiència i compartiren les seves inquietuds.

Joan Roig i Soler va néixer a Barcelona l'any 1852. Poc després de la seva vinguda al món, la família es traslladà a la seva casa de Sitges, d'on eren originaris. Pare i mare hi van morir dos anys després, a l'epidèmia de còlera de 1854. El futur pintor fou acollit per la seva família barcelonina, passà per diversos pensionats, féu profitoses estades artístiques a França i a Itàlia, i tornà a Sitges cap a 1877, on es casà i s'establí (5). Arcadi Mas i Fontdevila, nat a Barcelona l'any 1851, guanyà la beca Fortuny i

residí a Itàlia entre 1874 i 1886. Al cap de dos o tres anys d'absència tornà a Barcelona a visitar la seva família i fou invitat a Sitges pel seu amic Joan Roig i Soler. Ací conegué la seva dona, s'hi casà i marxà novament a Itàlia fins al seu retorn definitiu, en què s'establí a Sitges (6).

Tant l'un com l'altre d'aquests pintors havien fet un bon aprenentatge del seu ofici a Itàlia, on se sensibilitzaren especialment envers la captació de la llum. El problema de la lluminositat i la claror era en aquells moments una preocupació que es començava a generalitzar: Manet, a Venècia, pinta canals radiants i edificis multicolors; Fromentin, cercant la llum, va a Argèlia; Giraud puja el Nil i el nostre Fortuny aplica les seves experiències lluministes del Marroc a la captació de les platges italianes, iniciant amb una visió de la platja de Portici una tendència que, si bé en ell fou truncada per la mort, havien de seguir els pintors que hem esmentat, Roig i Mas.

Roig i Soler i Mas i Fontdevila arriben a Sitges l'any 1877. En aquell moment ja trobem informació sobre l'activitat de Joaquim de Miró: el trobem ajudant en Joan Soler en la part decorativa del nou Casino Prado Suburense (7), del qual era soci fundador (8). No coneixem gaires obres de Joan Soler. A l'Estudi Vidal se'n conserva un retrat de noia amb flors, molt ben aconseguit, i a la col·lecció de pintors locals hi ha una vista de Sitges des de la Creu de Ribes. No tenim prou elements de judici per decidir sobre la importància d'aquestes relacions artístiques en la formació d'en Miró.

És en aquest punt quan arriben a Sitges en Roig i Soler i en Mas i Fontdevila. Són llurs preocupacions lluministes les que decideixen la tendència d'en Miró, o bé troben ja un artista en plena lluita per la llum? No ho sabem. Els nous arribats tenen encara un record massa viu d'Itàlia i llurs primeres obres d'ací són en part falsejades per aquesta vigència de la memòria. A poc a poc, però, els tipus napolitans que encara incrustaven en el decorat de les nostres platges van cedint a l'observació real del món indígena, i comença així l'escola lluminista de Sitges. En parlar d'aquest element italià és indefugible comentar un curiós quadre d'en Miró que representa Vietri, una població d'aprop de Nàpols.

Ara bé: en Miró, visità mai les terres napolitanes, o s'inspirà en alguna fotografia o en alguna obra dels seus mestres? És una incògnita que caldria resoldre. Nosaltres ens inclinem cap a la segona hipòtesi.

Fins a quin punt l'aportació d'en Miró a l'escola Il·luminista fou activa? Fou, al contrari, merament receptiva? Cirici Pellicer el considera com el pintor més primerenc d'aquesta tendència (9). D'altres el defineixen com a prelluminista evolucionat. El trobem, sense conèixer-lo amb precisió, en el magma una mica confús dels orígens. No creiem que hi hagi dubte, en tot cas, que en l'aspecte tècnic aprengué molt dels seus mestres, encara que des del punt de vista de l'espontaneïtat d'observació del seu entorn és probable que els avancés uns anys.

L'any 1882, en una exposició col·lectiva a la Sala Parés, Miró hi presentava un gran quadre amb un safareig públic sota un emparat i amb un fons de paisatge (10) i el 1883 hi tornava amb una nova vista de Sitges (10). El doctor Benaprès tenia un quadre, que representa la platja amb un mariner que ven plats i olles, i la Punta al fons, datat el 1885, en què Miró apareix com un pintor format, amb un estil cristal·litzat i amb una àmplia disponibilitat de recursos tècnics. A partir d'aquesta obra seria potser exagerat parlar d'aprenentatge o de formació si més no en el sentit reduït i estricte d'aquestes paraules.

DE 1888 a 1892

L'any 1888 tingué lloc l'Exposició Universal de Barcelona, impulsada per l'alcalde Rius i Taulet. En els catàlegs oficials de l'Exposició no hem trobat cap notícia de la participació del nostre pintor. La seva aportació al dilatat esdeveniment, que trobem esmentada en alguns llibres i diccionaris, degué consistir en dues vistes de la Platja de Sitges que s'instal·laren al Reial Club Nàutic de Barcelona (11), presidit aleshores per Don Pere Domènech, personatge molt arrelat a Sitges, patrocinador del primer pont que hi hagué al passeig al davant de l'hotel Subur.

De l'any 1889 en tenim diverses notícies, no tan sols

pictòriques: el mes de juny, l'ajuntament va detenir un venedor de verdures i el féu conduir a peu a Vilanova. Espontàniament, i revoltats, segons sembla, per aquesta decisió arbitrària, els senyors Josep Amell i Joaquim de Miró s'oferiren a acompanyar el detingut en tren a Vilanova (12). Ja tindrem ocasió, més endavant, de parlar del caràcter avançat, exaltat i protestatari de Don Joaquim de Miró.

El mes d'agost de 1889, Mas i Fontdevila i en Miró acabaren una gran pintura al fresc, el Cafè Continental, que representava una part de la Ribera (13). El mes de novembre, en Miró va fer un retrat a l'oli d'una persona de la Vila, es veu que molt reeixit i exacte, si hem de creure l'elogiós comentari de El Eco (14). L'any 1891 es forma la comissió per a la reforma de la Punta, que aleshores era un simple promontori rocós en estat gairebé natural, tal com es pot veure en un bon nombre de les obres d'en Miró. La comissió, presidida per l'alcalde don Joaquim de Querol, tingué com a tresorer el senyor Salvador Vilanova i com a secretari el nostre pintor, que més d'una vegada demostrà el seu gran amor pel seu poble (15, 16).

Una altra prova dels seus bons sentiments i del seu desinterès, és la immediata donació d'un quadre a l'oli per a ser subhastat en benefici de les famílies afectades per la terrible inundació de Consuegra (17). D'aquest mateix any 1891 tenim notícia d'un quadre a l'oli ple de llum que representa "La verema", ofert pel pintor al seu amic Bartomeu Carbonell Batlle en ocasió de les seves noces (18), i de dues vistes de la platja, exposades a l'ebenisteria del senyor Perera el mes de desembre (19), així com de la seva participació a l'Exposició de Belles Arts de Barcelona amb una vista de la Punta, valorada en 1.500 ptes. (20).

L'activitat d'en Miró és incessant. El mes de març de 1892, el cronista de l'Eco celebra haver vist una marina que el pintor està a punt d'acabar (21) i comenta la notícia que en Miró s'ha ofert a pintar un quadre de grans dimensions el producte de la venda del qual es destinaria a la construcció del projectat Balneari. El lector pot comprovar una vegada més el caràcter després i el patriotisme local d'en Miró, interessat sempre en el progrés de la vila i en el socor als desvalguts. Així, el mes de juliol d'aquest

mateix 1892, inicia una subscripció pública en favor d'una família necessitada amb 250 ptes. (22).

L'EXPOSICIÓ DE BELLES ARTS DE SITGES DE 1892.

Per la Festa Major de 1892, Rusiñol, Mas i Fontdevila, Joaquim de Miró i Antoni Almirall organitzaren la Primera Exposició de Belles Arts de Sitges (23), que s'inaugurà el 23 d'agost a les tres de la tarda, a l'edifici de l'Ajuntament, sumptuosament decorat. Intervingueren a la inauguració el crític d'art Raimon Casellas i els Srs. Font, Melchor de Palau, Frederic Rahola i Sans, que llegiren divertides composicions poètiques al·lusives a les dificultats amb què es trobaria la tendència lluminista imperant en aquesta exposició. La concurrència fou nombrosa i entre els assistents hi trobem, a més de l'alcalde Sr. Xavier de Querol, els Srs. Virella Casañas, Drs. Batlle i Fraginals, Fuxà, Clarà, els expositors i molts d'altres. Els locals estaven oberts al públic a la tarda a partir de les cinc, i l'entrada costava dos rals que es destinaven a benefici de l'Hospital de la Vila.

S'hi exposaren cent obres dels següents artistes: Antoni Almirall, J. Batlle i Ameli, Josep Boniquet, Antoni Catusus (pare del poeta Trinitat Catusús), Ramon Casas, Mas i Fontdevila, Felip Masó, Eliseu Meifrèn, Mirabent i Gatell, Joaquim de Miró, Maria de Reinoso, Roig i Soler, Rusiñol, Joan Soler, Clinton M. Smith, Modest Teixidor, Emili Teixidor, Modest Urgell i P. Vidal Solares. Com es pot veure, la nòmina de pintors actius arrelats a Sitges era ben notable. Joaquim de Miró hi col·laborà amb vint obres, que foren molt apreciades. Dues d'elles, titulades "Des del Baluard" i "Platja de Sitges", números 47 i 48 del catàleg foren comprades pel senyor Jaume Hill Forment, i un "Pati" (núm. 51 del catàleg) fou adquirit pel senyor Francesc Robert Yarzàbal, germà del Dr. Robert (24).

L'exposició presentava un caràcter bastant homogeni. A part de les grans figures, com Rusiñol, Casas, Mas i Fontdevila i Roig i Soler, la crítica destacà especialment les obres d'Antoni Almirall i Joaquim de Miró. El primer és considerat una brillant promesa i són especialment apreciades les seves marines i patis

Vista general de la platja de Sitges des del carrer Tacó cap a ponent, oli, signat, 47,5 x 73, Col. J. Matas.

Plats i olles a la platja de Sitges, oli, 60 x 100, Maricel (pintors locals), signat, donatiu d'Artur Ramon.

que manifesten una visió inèdita i un temperament original. Don Joaquim de Miró és qualificat com a artista de bastants facultats, se subratlla la seva tendència a les panoràmiques i se li critica la sequedat amb què presenta algunes de les seves obres (25). Dues mostres que li remarquen els crítics són precisament dues panoràmiques, una des de la Creu de Ribes i una altra des del Baluard (25). A més d'aquests dos pintors es menciona amb discret elogi Felip Masó i Batlle Amell.

L'exposició superà àmpliament l'abast local, com ens ho demostren els diaris barcelonins. En particular, *La Vanguardia* li dedica un extens reportatge amb il·lustracions d'algunes obres i amb articles de R. Casellas, F. Virella Casañas i un cronista que signa F. El certamen fou visitat per diverses autoritats provincials, com el governador civil Sr. Valentín Sánchez de Toledo, acompanyat pel secretari del govern Sr. Vivanco.

Com hem indicat abans, per sobre de la diversitat de temes, estils i aptituds, es manifestava una homogeneïtat d'innovació pictòrica. L'article de Raimon Casellas a *La Vanguardia* (25) fa una breu presentació de les dues escoles pictòriques més representatives en aquell moment en la nostre país: la d'Olot, plenament evolucionada i en inici de decadència, i la de Ponent, pràcticament inciativa a Sitges amb la vinguda de Roig i Soler i de Mas i Fontdevila. Casellas resumeix els ideals d'aquesta tendència en una preocupació per la llum i la natura, i en un afany de fixar en anotacions sintètiques la fugacitat dels moviments, mitjançant la intensitat i difusió dels colors. L'exposició de 1892 marcà, doncs, l'eclosió de la nova escola, ja madura i gairebé consolidada.

MÉS EXPOSICIONS: 1893 - 1914

L'any 1894 té lloc la III Exposició de Belles Arts de Barcelona. Miró hi presenta quatre obres: un paisatge a l'oli, valorat en 300 ptes. (sala 6), un pati a l'oli, valorat en 750 ptes., una marina a l'oli, a 300 ptes., i una vista del xalet Planàs, també a l'oli, valorada en 1000 ptes. (sala 7). Al catàleg de l'exposició, don Joaquim de Miró hi consta com a "premiat amb medalles de bronze en les Exposicions de Vila Nova i de Niça". La dada és important, però per ara no tenim notícies exactes sobre aquestes

distincions. En quina data i per quina obra les devia aconseguir? Hem vist, en una casa de Barcelona, un pati amb gallines i un balcó, ple de llum, magnífic, que segons els seus propietaris havia tingut un premi a l'estranger. Probablement sigui aquesta l'obra premiada a Niça. Però l'Eco, en portà constància?

En el catàleg, l'adreça del pintor és Ribera, 22 i el seu representant a Barcelona és el senyor Heribert Busquets, domiciliat al Passeig de l'Aduana, 25. Hem de fer constar, també, per aclarir algun equívoc, que en el catàleg hi figura un altre Joaquím de Miró, de segon cognom Gimeno, que viu al Dormitori de Sant Francesc, 1, de Barcelona, i que presenta una "maja" valorada en 300 ptes. Que sapiguem nosaltres, aquest homònim del nostre pintor no tingué amb ell cap relació familiar ni de cap mena.

L'Exposició de què parlem fou comentada amb la seva habitual lucidesa i intel·ligència per Raimon Casellas, crític extraordinari, avui redescobert com a novel·lista i l'obra crítica del qual convindria reeditar. En el seu article (26) parla de l'escola Il·luminista de Sitges i en descriu la seva evolució i té, per això, un gran valor per a nosaltres. En ell parla d'una obra d'en Miro, "fragmentos rientes de nuestras costas, alumbrados por el sol de mediodía".

També en aquells anys, concretament el 17 d'agost de 1895, el Cafè Continental, fundat per en Pere Forment l'any 1882 i decorat, com hem vist, amb un fresc de Miró i de Mas i Fontdevila, es convertí en la "Cerveseria del Cau Ferrat". El canvi no fou sols de nom, sinó que la decoració es veié incrementada amb quatre grans teles: "Sitges a l'Edat Mitjana", de Rusiñol, "La pesca", de Mas i Fontdevila, "Sitges del pervindre", de Miquel Utrillo, i "La Malvasia", de Joaquim de Miró. A més hi havia sis cornucòpies d'Antoni Almirall i de Càndid Duran i el retrat del propietari, pintat per Rusiñol.

En Miró no participà a les Exposicions de Barcelona de 1898 ni de 1907, però sí a la VI Exposició Internacional d'Art de Barcelona de 1911, amb un oli titulat "El trasiego del vino" valorat en 700 ptes. Que sapiguem nosaltres, aquesta és la darrera exposició en què participà el nostre pintor. La seva obra es

mantingué dispersa per cases sitgetanes i barcelonines des de la seva mort. Recentment, el mes de maig de 1978, el Grup d'Estudis Sitgetans presentà un conjunt de les seves obres i de les del pintor Antoni Almirall, que cridà fortament l'atenció del públic sitgetà.

MÉS DADES BIOGRÀFIQUES. PERSONALITAT D'EN MIRÓ.

Joaquim de Miró no es mogué, pràcticament, de Sitges. Es casà amb donya Rosa Rosés Carbonell, de qui tingué dos fills, a qui no volgué donar noms de sants, sinó de flor (Hortència) i de savi (Galileu). Com ja hem comentat, el seu tarannà fou avançat i la seva personalitat vigorosa i acusadíssima. Fou d'idees progressistes i aparatosament anticlericals. Sovint es complagué en escandalitzar les ànimes càndides amb les seves idees polítiques i religioses de to pujat. L'afany de manifestació pública d'aquesta ideologia el portà a divertides anècdotes, que en el seu temps tingueren una gran ressonància. Un exemple: en passar la processó del Corpus pel davant de casa seva llençà damunt del tàlem del Santíssim una escombra. Es fàcil imaginar el xoc que aquesta acció produí en certs sectors rígidament religiosos de la vila.

Hem vist, però, alguns exemples del seu caràcter després i bondadòs, filantròpic, també molt de l'època, i el seu patriotisme local. Miró fou un terratinent, un propietari rural de classe mitja, i elaborà un moscatell de gran qualitat, els anuncis del qual es poden trobar a moltes pàgines de l'Éco de l'època (27). Miró no va dependre per viure del seu art, i s'hi pogué dedicar sense urgències.

Entre les seves afeccions n'hi ha una de ben simptomàtica: la fotografia. N'advertim, de seguida, dues característiques: la modernitat, d'acord amb el seu tarannà progressista, i la captació de la llum, obsessió del seu art. Hem vist retrats fotogràfics fets i signats per en Miró, impecables d'exposició, d'enfocament i de revelat, sense ni un punt groc. Si poguéssim comparar les fotografies amb les pintures, potser podríem establir correlacions interessants per a l'estudi del nostre pintor.

Una qüestió d'interès i digna d'estudi seria el paper que

Sitges des del Fondat, oli, signat, datat (1883), 65 x 96, Col. Padrol.

Platja de Sant Sebastià, amb molins al fons, oli, signat, 38 x 62,5, Col. J. Mirabent Magrans.

Don Joaquim degué tenir en l'eclosió i la formació de la vocació pictòrica del seu nebot, Joaquim Sunyer. En una fotografia els veiem tots dos, asseguts al Baluard o a la Fragata. Don Joaquim porta a la mà una caixa de pinzells i acaricia un gos. El jove Sunyer mira, amb ulls oberts i desperts, vers la càmera...

Don Joaquim de Miró va viure al carrer de Parellades, al davant del carrer de Sant Pere. Una placa ceràmica recorda l'emplaçament de l'antiga casa. Hi va morir el 18 de febrer de 1914, a l'edat de 65 anys (28).

ALGUNES CONSIDERACIONS SOBRE L'ART DE JOAQUIM DE MIRÓ.

Convindrà certament que algú amb més disposicions per a la crítica d'art es faci càrrec de l'obra de Don Joaquim de Miró. Tanmateix, no podríem cloure aquestes notícies biogràfiques sense algunes breus consideracions sobre l'obra de l'artista.

Anticipem, en primer lloc, que en Miró és un artista d'obra abundant. Amb els amics del Grup d'Estudis hem anat resseguint les seves obres, allà on sabíem que n'hi havia, amidant-les, fotografiant-les. Per ara, n'hem localitzat un centenar, de qualitat desigual, entre les quals hi ha pintures d'una qualitat molt notable.

Per la temàtica, les obres de què parlem poden dividir-se en quatre grups: 1) escenes de la platja de Sitges, 2) escenes de la platja de Vilanova, 3) escenes d'horts i de masies, 4) retrats. Des de 1877 a 1914, aproximadament, aquestes pintures ens donen una visió fidel, gairebé fotogràfica, de l'evolució de la vila. Es pot veure la Punta sense escalinata, encara un simple promontori rocós on atracaven les barques dels pescadors. A poc a poc l'escalinata es va configurant i hi apareix finalment en el seu estat definitiu.

Hem parlat del realisme, que és indiscutible en aquesta obra. Es tracta, sovint, d'un detallisme minuciós: les nanses i altres estris de pescar estan pintats escrupolosament, gairebé nus per nus i jonc per jonc; les barques són, en general, d'una gran exacti-

tud: sobre aquestes pintures podria basar-se un estudi de la morfologia de les barques sitgetanes d'aquells moments. Les escenes, també, capten la realitat quotidiana: els típics venedors de plats i olles, que des de Blanes recorrien la costa venent la terrissa de Breda, tal com ens conta Emerencià Roig i Raventós, i que podem trobar també en l'obra de Roig i Soler. Hi ha, a més, escenes d'arribada de les barques, de subhastes de peix, de cosida de les xarxes... I totes aquestes escenes estan presidides per un cel blau, amb alguns nuvolets característics, detall que fem constar perquè, en la nostra opinió, en Miró excel·lí en donar a la representació dels núvols el toc aeri, volàtil, gaseós i màgic que més els hi esqueia.

El realisme, però, no és una simple reproducció fotogràfica de la realitat, sinó que suposa sempre un esforç d'anàlisi, de síntesi d'interpretació. En algunes pintures de la platja podem apreciar les modificacions que, sigui per gust o per conveniència, l'artista introdueix en el paisatge. En particular, i per només posar-ne un exemple, en una vista de la platja i el monument al Greco, aleshores recentment inaugurat, en Miró canvia la realitat, substituint una de les cases del passeig per la casa que anteriorment havia ocupat el seu emplaçament, i per la que ell sentia més afecte.

Les escenes de platges vilanovines són menys abundants, i es poden distingir pels típics porxos que hi havia arran de platja. El tercer grup, d'horts i masies de Sitges, és també força nodrit, i hi trobem, entre altres, un extraordinari pati (potser el que guanyà el premi a Niça) i una magnífica vista de Sitges des del Fondat. Pel nostre gust, aquesta darrera obra és la més acabada i arrodonida que sortí dels seus pinzells, suavíssima en la captació de la claror, plena de relleu aconseguit a base d'efectes de llum i d'ombra, curosa en el detall, inoblidable.

Finalment, els retrats (cinc o sis, que recordem), demostren que Miró no tingué gran habilitat en la captació de les expressions humanes. Així, també en les escenes generals, deixà sovint les figures humanes en forma esquemàtica, inacabada i sense detalls que el poguessin comprometre massa.

Don Joaquim de Miró fou un pintor eminentment local.

Les seves obres tingueren un gran èxit entre el públic de la vila, i contribuïren a depurar el gust dels sitgetans que, en lloc de qualsevol cromó, preferiren una vista ben treballada de les seves platges. Fins i tot, quan alguns sitgetans marxaren a Cuba, s'endugueren per no oblidar la seva vila natal pintures d'en Miró, de les que en coneixem alguna còpia. Més d'una obra de Don Joaquim deu quedar en aquella illa que el seu germà, Don Josep, contribuí a fer independent!

Caldria que Sitges s'esforcés en la consecució del seu museu local. Hi ha diverses pintures d'en Miró que mereixen, no només pel seu interès històric innegable, sinó també per la bellesa i el valor artístic, estar exposades a la contemplació pública. Aprofitem aquesta ocasió per insistir-hi un cop més: l'obra de Don Joaquim de Miró ha de ser salvada de l'oblit.

AGRAÏMENTS

No vull deixar de fer constar el meu agraïment al meu pare, Sr. David Jou Andreu, per la seva pacient i minuciosa recerca bibliogràfica en revistes locals, i als senyors Antoni Vigó, Josep Anton Benítez i Àngels Parés per la seva col·laboració i el seu entusiasme en la recerca i fotografia de les obres d'en Miró, i en la preparació de l'exposició que en féu el Grup d'Estudis Sitgetans el mes de maig de 1978.

BIBLIOGRAFIA

- (1) RAFAEL BENET, *Sunyer*, Ed. Polígrafa, Barcelona, 1975, p. 15.
- (2) EL ECO DE SITGES, 22 gener 1888, núm. 92
- (3) EL ECO DE SITGES, 15 gener 1888, núm. 91
- (4) RAFAEL BENET, *Sunyer*, Ed. Polígrafa, Barcelona, 1975, p. 47
- (5) SALVADOR SOLER I FORMENT, "El pintor prerrusiñoliano Joan Roig i Soler", *Antologia de Sitges*, núm. 7, 1955.
- (6) SALVADOR SOLER I FORMENT, "El pintor prerrusiñoliano Arcadio Mas i Fontdevila", *Antologia de Sitges*, núm. 6, 1955.
- (7) REVISTA SUBURENSE, 7 octubre 1877, núm. 34
- (8) LA PUNTA, 18 novembre 1877, núm. 185

- (9) A. CIRICI PELLICER, *Arte Modernista Catalán*, Aymà, Barcelona, , 1951, p. 473.
- (10) JOAN A. MARAGALL, *Història de la Sala Parés*, Selecta, Barcelona, 1975.
- (11) EL ECO DE SITGES, 6 maig 1888, núm. 107
- (12) EL ECO DE SITGES, 16 juny 1889, núm. 165
- (13) EL ECO DE SITGES, 31 agost 1889, núm. 176
- (14) EL ECO DE SITGES, 24 novembre 1889, núm. 188
- (15) EL ECO DE SITGES, 9 agost 1891, núm. 278
- (16) EL ECO DE SITGES, 13 setembre 1891, núm. 283
- (17) EL ECO DE SITGES, 4 octubre 1891, núm. 286
- (18) EL ECO DE SITGES, 11 octubre 1891, núm. 287
- (19) EL ECO DE SITGES, 20 desembre 1891, núm. 297
- (20) EL ECO DE SITGES, 28 juny 1891, núm. 271
- (21) EL ECO DE SITGES, 13 març 1892, núm. 309
- (22) EL ECO DE SITGES, 24 juliol 1892, núm. 329
- (23) RAMON PLANES, *Llibre de Sitges*, Selecta, Barcelona, 1952
- (24) EL ECO DE SITGES, 4 setembre 1892, núm. 336
- (25) RAIMON CASELLES, "La Vanguardia", 27 agost 1892
- (26) RAIMON CASELLES, "La Vanguardia", 24 maig 1894
- (27) EL ECO DE SITGES, 2 juliol 1893, núm. 380
- (28) EL ECO DE SITGES, 22 febrer 1914, núm. 1.449

CATÀLEG PROVISIONAL DE LES OBRES DE JOAQUIM DE MIRO

Presentem a continuació un catàleg provisional de les obres que hem trobat fins ara de Joaquim de Miró. El catàleg raonat, amb indicació de bibliografia, exposicions i influències de cada obra, datades en el possible i amb referència de detalls i personatges, és un projecte que tenim en curs i que esperem poder publicar algun dia. Agraïm als propietaris de les obres totes les facilitats que ens van donar per a l'accés a aquestes, i les seves múltiples amabilitats. La numeració que donem aquí no té cap significat especial, i la divisió en grups és, simplement, una sistematització acomodaticia per a aquestes notes.

A. MARINES DE LA PLATJA DE SITGES.

- 1) *Noia cosint les xarxes*, oli, 34,5 x 60,0, signat inf. dret, prop. Matas, S. Exposició G.E.S. 78.
- 2) *Vista general de la platja de Sitges des del carrer Tacó cap a ponent*, oli, signat, 47,5 x 73, Col. J. Matas, S., Exposició GES 1978.
- 3) *Barques a la platja*, oli, sense signar, 47,5 x 74,5, Col. J. Matas, S.
- 4) *Detall del mur de la platja*, oli sobre fusta, sense signar, 12 x 22, Col. Martínez Sardà.
- 5) *Subhasta de peix a la platja*, oli, signat, 55 x 75, Col. Martínez Sardà, S. Exposició GES 78.
- 6) *Vista del Baluard i la platja des del Greco*, oli, 87 x 152,5, signat, datat (16-2-1908) i dedicat a don Pedro Muntané, Col. A, Muntané Vilanova, S. Exposició GES 78.
- 7) *Apunt de marina. Sortida de riera*, oli sobre fusta, signat, 15,50 x 24, Col. J.J. Rocha, S.
- 8) *Vista del passeig i Punta*, signat, 61,5 x 82,5, Col. M. Planas, S.
- 9) *Barca amb plats i olles, el Baluard al fons*, oli, signat, datat (1885), 34 x 52,5, Col. Benaprès, S. Exp. GES 78.
- 10) *Apunt de platja ennuvolada*, oli sobre fusta, sense signar, Col. Ilm. Ajuntament Sitges, 21 x 15,5.
- 11) *Baluard i Parròquia*, oli sobre tela, forma el·lipsoidal 29 x 24, signat, Cau Ferrat, S.
- 12) *Barca varada amb plats i olles*, oli, signat, 61 x 43, Col. V. Ibáñez Olivella, Exp. GES 78.
- 13) *Plats i olles a la platja de Sitges*, oli, 60 x 100, Maricel (pintors locals), donatiu d'Artur Ramon, signat, exp. GES 78.
- 14) *Platja, entre carrers Tacó i Carreta*, oli, signat, dedicat "A Juncosa", 14 x 20, Il·lustríssim Ajuntament, Exp. GES 78.
- 15) *Marina*, oli, 46 x 36, obra signada per Miró i Almirall, Col. F. García Munté, S. Exp. GES 78.
- 16) *Antiga Punta de Sitges, amb pescadors*, oli, signat, 48 x 45, Col. F. Planas de Ferret, S.
- 17) *La Punta amb dues barques*, oli, signat, 32 x 22, Col. R. Ribas de Julià, Exp. GES 78.
- 18) *Platja de Sitges, Parròquia*, oli, signat, 80 x 115, Col. particular, B.

- 19) *Platja de Sitges, can Dalmau, noia amb galleda*; oli, signat, 80 x 140, Col. Particular, B.
- 20) *Antiga Punta*, oli, signat, 42 x 58, Col. Ferret de Querol, Ex. GES 78.
- 21) *Antiga Punta, mar i barques*, oli, signat, 36 x 55, Col. Sunyer, S.
- 22) *Punta (ja amb escales) i dues barques*, oli, signat, 64 x 105, Col. C. Querol, S.
- 23) *Platja de Sitges, dona amb ombrel·la vermella i casa amb escales a la porta*; oli, signat, 83 x 152, Col. Catasús, B. (malmès).
- 24) *Antiga Punta i mar* (inacabat, apunt), oli, signat, 25,5 x 18, Col. J. Mirabent Magrans, S.
- 25) *Desembarcant la pesca a l'antiga Punta*, oli, signat, 120 x 60, Col. Robert, B.
- 26) *Vista del Baluard des de can Falç*, oli, signat, 49 x 76, Col. Sunyer, S. Exp. GES 78.
- 27) *Platja de Sitges, Baluard i home assegut a primer terme*, oli, signat, Col. Macaya, S (reproduït a l'opuscle "Cultura Mediterrànea en Sitges").
- 28) *Baluard des de Can Falç, amb parades de fruites*, oli, signat, datat (1885), 81 x 54, Col. Vda. García Munté, B.
- 29) *Dona amb cistell a la cantonada de Can Falç*, oli, signat, 45 x 35,5, Col. particular, B.
- 30) *Passeig i platja de Sitges*, oli, signat, dedicat ("Paseo de la Ribera y playa de Sitges, per Miró"), 106 x 166, Col. Vda. García Munté, B.
- 31) *Dona caminant per la platja davant de Can Falç*; al fons, Baluard i escala de la Punta en construcció, oli, signat, 79 x 65, Col. Robert, B.
- 32) *Barques a la platja de Sitges*, signat, oli, 65 x 59,5, Col. particular, B.
- 33) *Barques a la platja de Sitges, Punta sense escalinata*, signat, dedicat ("A Querol"), 42,5 x 51,5, Col. de Querol, B.
- 34) *Dona cosint xarxes a la platja*, oli, signat, 83 x 151, Col. Catasús, B.
- 35) *Platja amb dues barques*, oli sobre fusta, signat, 16 x 22, Col. Lluís, S.
- 36) *Platja de Sant Sebastià, amb molins al fons*, oli, signat, 38 x 62,5, Col. J. Mirabent Magrans, Exp. GES 78.

- 37) *Platja de Sant Sebastià amb barques del pescador "Marihuanga"*, oli, signat, datat (1895), 65 x 101, Col. Gorgas, Cat. Exp. GES 78.
- 38) *Barques i carro a la platja; al fons, la Torreta*; oli, sense signar, 81 x 146, Col. J.E. Planas, B.
- 39) *Barca amb pescadors fent el menjar*, oli, signat, 110 x 66, Col. F. Planas de Ferret, S. Exp. GES 78.
- 40) *Dona cosint xarxes a la platja*, oli, signat, 67 x 103, Col. Sunyer, S.
- 41) *Pescador fent el menjar a la platja, al costat de la barca*, signat, oli, 110 x 65,5, Col. Vda. García Munté, B.
- 42) *Dues barques de vela en un captard gris*, oli, signat, 67 x 134, Col. de Querol, B.
- 43) *Dues barques en un dia hivernal, a la platja* (malmès), oli, signat, dedicat "A Querol", 39 x 60,5, Col. de Querol, B.
- 44) *Barques a la platja*, oli, signat, 36 x 51, Col. Ferret de Querol, S.
- 45) *Platja amb barques*, oli, signat, 40 x 52, Col. Ferret de Querol, Exp. GES 78.
- 46) *Antiga masia de les Coves*, signat (llapis), oli, 22 x 34, Col. Ferret de Querol, S.

B. PLATGES DE VILANOVA I ALTRES MARINES

- 47) *Platja de Vilanova*, oli sobre paleta de pintor, signat, 33 x 22,5, Col. J. Mirabent Magrans, Exp. GES 78.
- 48) *Platja de Vilanova, porxos, dona a primer terme*, oli, signat, 110 x 66, Col. F. Planas de Ferret, Exp. GES 78.
- 49) *Porxos de la platja de Vilanova*, oli, signat (porta escrit "Sitges"), 48 x 33, Col. Ferret, B.
- 50) *Boter treballant als porxos de Vilanova*, oli, signat, Col. Macaya.
- 51) *Vista de Vietri*, oli, signat, amb indicació de "Vietri (Nàpoles)", 77 x 130, col. Ferret, S.

C. HORTS I MASIES I CARRERS DE SITGES

- 52) *Sitges des del Fondat*, oli, signat, datat (1883), 65 x 96, col. Padrol, S.
- 53) *Creu de Ribes i Sitges al fons*, oli, signat, 66x80, Col. Robert, B. Exp. Belles Arts Sitges 1892 (reproduït a La Vanguardia).
- 54) *Sitges des de la Creu de Ribes*, oli, signat, Col. Font Llopart, B.

- 55) *Antiga plaça de Sant Joan (avui Racó de la Calma)*, oli sobre fusta, signat, 26 x 36,5, Col. particular, B.
- 56) *Sínia i aviram*, oli, signat, 65 x 91, Col. Benaprès, Exp. GES 78.
- 57) *Sínia i gallines (Hort de Can Gomis)*, oli, signat, 79 x 113, Col. Carbonell, S. (és el mateix hort que l'obra precedent)
- 58) *Hort d'en Vilanova*, oli, signat, 45 x 56, Col. Duran, S.
- 59) *Hort d'en Carlos*, oli, signat, datat (1895), 78 x 116, Col. particular B.
- 60) *Mur amb cossis*, oli, signat, 35 x 50, Col. particular, B.
- 61) *Pati amb porxos i premsa de vi (carrer de l'Aigua)*, oli, signat, datat (setembre 1910), 89 x 129, Col. Torelló.
- 62) *Malvasia de Sitges*, oli, signat, 183 x 117, procedeix de la decoració de l'antiga Cerveseria del Cau Ferrat (1895), Maricel de Sitges, dipòsit de don Jaume Sans Àrias, Exp. GES 78.
- 63) *Riera de Ribes*, oli, signat, 72 x 60, Col. S. Pérez, S. Exp. GES 78.
- 64) *Antiga Plana Novella*, oli, signat, 51,5 x 84, Col. F. Planas de Ferret, Exp. GES 78.
- 65) *Hort amb gent treballant*, oli, signat, 90 x 47, Col. F. Garcia Munté, Exp. GES 78.
- 66) *Hort amb columnes*, oli, signat, 45 x 55, Col. F. Planas de Ferret, S. Exp. GES 78.
- 67) *Hortènsia Miró regant el jardí*, oli, signat, 45 x 62,5, Col. F. Planas de Ferret, S. Exp. GES 78.
- 68) *Hortènsia Miró cosint a l'hort de can Falç*, oli, signat, 116 x 87, Col. Ferret, B.
- 69) *Arbres*, oli, signat, 24 x 33 (inacabat) Col. V. Ibàñez Olivella, Exp. GES 78.
- 70) *Vinyes de l'Hort Gran*, oli, signat, datat (1896), 120 x 160, Col. Robert, B.
- 71) *Porxo de l'Hort Gran*, signat, dedicat ("al amic Quim Benaprès"), oli, 37,5 x 58, Col. Robert.
- 72) *Porxo amb cadira i fruiters*, oli, signat (llapis), 78 x 23, Col. Sunyer.
- 73) *Hort amb pou i palmera*, oli, signat, 114 x 69, Col. Vda. Garcia Munté.
- 74) *Porxo amb dona que cus*, signat, oli, 80 x 53,5, Col. particular, B.

- 75) *Pati de Sitges*, oli, signat, 58 x 79,5 (premi Niça?), Col. Planas, B.
 76) *Pou de vinya*, oli sobre fusta, sense signar, 18 x 26, Col. Planas, B.
 77) *Pou i horta*, oli, signat (llapis), el.lipsoidal, 29 x 24, Cau Ferrat.
 78) *Vinyes de Sitges*, oli, signat, 89 x 132, Col. Planas, B.
 79) *Natura morta (ocell)*, oli sobre fusta, sense signar, 38 x 26, Col. Lluís.

D. RETRATS.

- 80) *Cap del mariner dit el Dimoni Vermell*, oli, signat, 49 x 41, Can Gustavo, S., Exp. GES 78.
 81) *Retrat de dona a la terrassa*, oli sobre fusta, signat, 47,5x29,5 Col. Armengol, Exp. GES 78.
 82) *Retrat d'home mudat*, oli sobre fusta, signat, inacabat o malmès, 53 x 42, Col. Mirabent Magrans, S.
 83) *Pregoner tocant el timbal*, oli sobre fusta, 29 x 18,5, Col. Planas, B.
 84) *Cap d'home amb barretina*, signat, oli, 53 x 39, Col. Ferrer de Querol, S.
 85) *Retrat de pagès assegut (representa el Sr. Andreu Mirabent)*, oli, signat, 92 x 63, Col. Rosès, S.

E. OBRES QUE CONEIXEM PER REFERÈNCIES.

- 86) *Menjant a bordo*, oli, signat, 74 x 74.
 87) *Escena de pesca*, oli, signat, 98 x 55.
 88) *Pati de Sitges*, oli, signat.
 89) *Hort de Sitges*, oli, signat, datat (1895).

Aquestes referències provenen del catàleg de subhastes de *Pinturas catalanas (ss. XIX-XX)*, que s'efectuà a la Galeria Velázquez, de Madrid, els dies 26 de maig i 30 de juny de 1972.

A més, és interessant un magnífic retrat d'A. Ferré Pino, que representa Don Joaquim de Miró, a l'oli, signat, 121 x 61,5, col. Sunyer.

